

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 17 lutego 2025 r.

PS.I.431.102.2024.MP

**Pan
Piotr Szlapa
Wójt Gminy Dobrzeń Wielki
ul. Namysłowska 44
46-081 Dobrzeń Wielki**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 21, 22 i 23 października 2024 r. w Gminie Dobrzeń Wielki przeprowadzona została kontrola kompleksowa w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹ oraz wybranych aktów wykonawczych. W trakcie kontroli zweryfikowano również działania prowadzone w ramach procedury „Niebieskie Karty”, co do której w dniu 2 sierpnia 2024 r. wniesiono skargę do Wojewody Opolskiego.

Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli.

Realizację zadań Gminy Dobrzeń Wielki w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Niemniej, działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” wobec rodziny skarżącej ocenia się **negatywnie**.

I.W wyniku kontroli pozytywnie oceniono realizację zadań w przedmiocie:

1. Utworzenia i funkcjonowania gminnego zespołu interdyscyplinarnego w zakresie:
 - 1) określenia trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego w drodze Uchwały NR LXI/448/2023 Rady

¹ (Dz. U. z 2024 r., poz. 424) w dalszej części wystąpienia pokontrolnego nazwana: ustawą.

Gminy Dobrzeń Wielki z dnia 29 czerwca 2023 r., tj. realizację zadania określonego w art. 9a ust. 15 ustawy;

- 2) zwołania pierwszego posiedzenia nowo powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Dobrzeń Wielki, tj. realizację zadania określonego w art. 9a ust. 7a ustawy;
 - 3) złożenia przez wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osoby powoływane do grup diagnostyczno-pomocowych oświadczeń dotyczących zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskają przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 8 ustawy, o treści zgodnej z treścią zawartą w art. 9c ust. 3 ustawy;
 - 4) przestrzegania terminu organizowania posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, określonego w art. 9a ust. 7 ustawy;
 - 5) każdorazowego sporządzania protokołu z posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, który zawierał informacje o omawianych rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz inne informacje, które dotyczyły omawianych zagadnień związanych z zagrożeniem przemocą domową na terenie gminy Dobrzeń Wielki, stosownie do art. 9b ust. 1 i 2 ustawy, z którym uczestnicy posiedzenia zapoznawali się na kolejnym posiedzeniu Zespołu.
2. Prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową między innymi w zakresie:
- 1) powoływania, w każdym przypadku po wpłynięciu do Zespołu Interdyscyplinarnego formularza „Niebieska Karta – A”, grupy diagnostyczno-pomocowej do pracy z rodziną objętą procedurą „Niebieskie Karty” w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej w tej rodzinie, w skład której każdorazowo wchodził pracownik socjalny jednostki oraz funkcjonariusz Policji, stosownie do art. 9a ust. 11 ustawy;
 - 2) uczestniczenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach dotyczących problematyki przemocy domowej;

- 3) udzielania przez pracowników socjalnych Ośrodka oraz członków grup diagnostyczno-pomocowych, w ramach realizowanych obowiązków służbowych i zawodowych, osobom potrzebującym poradnictwa w zależności od występujących potrzeb, bądź pośredniczenia w nawiązaniu kontaktu z instytucjami udzielającymi określonej formy pomocy;
 - 4) informowania osób i rodzin, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, o możliwości bezpłatnego skorzystania z porady prawnej, pomocy psychologicznej i pomocy materialnej;
 - 5) podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych, w tym służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zapewnienia – w przypadku konieczności, osobom doznającym przemocy domowej schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Opolu lub w Kędzierzynie-Koźlu, a w razie konieczności w ośrodkach w ościennych województwach.

II. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za te uchybienia i nieprawidłowości:

W wyniku kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia, w zakresie:
 - 1) podpisania wniosku o poszerzenie grupy diagnostyczno-pomocowej jednoosobowo przez pracownika socjalnego – członka grupy diagnostyczno-pomocowej, co jest niezgodne z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 2) „Zapraszania” osoby stosującej przemoc na posiedzenie grupy diagnostyczno – pomocowej w oparciu o § 11 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 3) nie nanoszenia daty wpływu na formularzu „Niebieskie Karty – A” oraz na innych dokumentach, które zostały włączane do akt danej sprawy.
2. Nieprawidłowości, w tym:
 - 1) kluczowe, w zakresie:

- a) nie zawiadomienia Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywane są małoletnie dzieci, co stanowi naruszenie art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy, jak również nie monitorowania działań związanych z wystąpieniem do sądu rodzinnego z wnioskami o wgląd w sytuację tych małoletnich dzieci;
 - b) nie zapewnienia udziału pełnoletniej osoby najbliższej małoletniego w trakcie prowadzonych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, co narusza § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”,
 - c) nie wywiązania się przez grupę diagnostyczno-pomocową z obowiązku jaki nakłada na nią § 15 ust. 1 pkt. 1 - 9 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - d) nie wywiązywania się przez pracownika socjalnego z obowiązku jaki nakłada na niego § 16 ust. 1 i 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 2) znaczące, w zakresie:
- a) do dnia 15 maja 2024 r. nie opracowano gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, co było niezgodne z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy;
 - b) nie dostosowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, który został przyjęty Uchwałą NR II/14/2024 Rady Gminy Dobrzeń Wielki z dnia 16 maja 2024 r. w sprawie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028;
 - c) nie dostosowania Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów ustawy, poprzez zawarcie w nim zapisów, które stanowią naruszenie obowiązujących przepisów prawa;
 - d) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych niezgodnym z wytycznymi zawartymi w art. 9a ust. 11 ustawy;
 - e) poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej decyzją tylko Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o jednoosobowo

- złożony wniosek, podpisanym jedynie przez pracownika socjalnego, co jest niezgodne z art. 9a ust. 12b ustawy;
- f) poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej o przedstawiciela podmiotu wskazanego we wniosku złożonego jednoosobowo przez pracownika socjalnego, co jest niezgodne z art. 9a ust. 12b ustawy;
 - g) nie uwzględnienia w indywidualnym planie pomocy dla osoby doznającej przemocy domowej i jej środowiska domowego dwóch małoletnich siostr osoby wskazanej jako osoba doznająca przemocy domowej, które były wychowywane w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” i nie podejmowania wobec nich żadnych działań w ramach prowadzonej procedury w tej rodzinie, co wskazuje na niewłaściwą realizację zadań wynikających z art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy;
 - h) kierowanie przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnych z naruszeniem art. 9b ust. 2 pkt. 9 ustawy;
 - i) nie wydania członkom Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych pisemnych zobowiązań do zachowania w tajemnicy danych osobowych, osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” stosownie do art. 9c ust. 7 pkt 2 ustawy;
 - j) zakończenie procedury „Niebieskie Karty” z niewłaściwej przesłanki tj. z art. 9h ust.1 pkt.1 ustawy tj. z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemoc domowej, gdzie właściwą przesłanką do zamknięcia procedury był art. 9h ust. 1 pkt. 2 ustawy tj. rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań;
 - k) nie wypełnienia formularza „Niebieska Karta–C” z osobą doznającą przemocy domowej lub przedstawicielem osoby małoletniej doznającej przemocy domowej na posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej, co jest niezgodne z § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - l) wypełnienie formularza „Niebieska Karta–C” z osobą doznającą przemocy domowej w okolicznościach innych niż na posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej, co jest niezgodne z § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;

- m) nie wezwania osoby stosującej przemoc domową na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej od wszczęcia procedur do dnia kontroli w jednostce, tj. 21 października 2024 r., z osobami tymi nie wypełniono formularza „Niebieska Karta–D”, co stanowi naruszenie § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- n) wypełnienia formularza „Niebieska Karta–D” nie na posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej tylko jednoosobowo przez funkcjonariusza Policji, co jest niezgodne z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- o) zaproszenia osoby doznającej przemocy domowej na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej po upływie kilku, a w jednym przypadku nawet 5 miesięcy od wszczęcia procedury (w jednym przypadku osoba doznająca przemocy do dnia kontroli w jednostce nie została zaroszona na posiedzenie grupy) co narusza § 15 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- p) kierowania osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno-terapeutycznym niezgodnie z zasadą wyrażoną w § 15 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- q) nie wystąpienia przez grupę diagnostyczno-pomocową do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o rozszerzenie grupy o przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w przypadku kiedy osoba stosująca przemoc domową nadużywała alkoholu oraz nie przeprowadzenia z tą osobą rozmowy ukierunkowanej na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- r) zorganizowania posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej z osobą doznającą przemocy domowej w sposób naruszający zasadę zawartą w § 18 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

3) zwykle, w zakresie:

- a) niewłaściwego opieczętowywania dokumentów wytworzonych przez pracownika socjalnego – członka grupy diagnostyczno-pomocowej, poprzez nanoszenie na nich pieczęci GOPS w Dobrzemiu Wielkim, co jest niezgodne z art. 9b i 9c ustawy, a także stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i art. 25 ust. 1 i 2 RODO;
- b) niewłaściwego dokumentowania przekazania formularza „Niebieska Karta – A” grupie diagnostyczno-pomocowej poprzez nie odnotowywanie daty otrzymania przedmiotowego formularza przez członków grupy diagnostyczno-pomocowej, a tym samym nie można ustalić, czy został zachowany wynikający z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” termin przekazania tego formularza;
- c) nie wypełnienia protokołów z posiedzenia grupy, podczas którego grupa podjęła decyzję o zakończeniu procedury, co jest niezgodne z § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- d) nie zachowania terminu określonego w § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” dot. zawiadomienia osoby stosującej przemoc domową, gdy wszczęcie procedury następowało pod jej nieobecność.

III. Przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości:

Przyczyny stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości: niewłaściwa interpretacja oraz niewłaściwa realizacja obowiązujących przepisów prawa, tj. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Skutki stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości: stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę, wpływają na realizację zadań gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i stanowią podstawę do oceny realizowanych zadań pozytywnie z nieprawidłowościami.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiadają:

1. Rada Gminy w Dobrzaniu Wielkim: w przedmiocie nie opracowania do dnia 15 maja 2024 r. gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie, jak również niedostosowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej przyjętego Uchwałą NR II/14/2024 Rady Gminy Dobrzeń Wielki z dnia 16 maja 2024 r. w sprawie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028 do standardów wyznaczonych przez Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
2. Kierownik GOPS w Dobrzaniu Wielkim bezpośrednio w zakresie nie wydania członkom Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych pisemnych upoważnień dopuszczających do przetwarzania danych osobowych, osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz nie przyjęcie od tych osób pisemnych zobowiązań do zachowania przedmiotowych danych w tajemnicy.
3. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrzaniu Wielkim w zakresie:
 - 1) jednoosobowego poszerzenia – na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej – składu tej grupy o przedstawiciela podmiotu wskazanego we wniosku;
 - 2) niewłaściwego kierowania osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznym;
 - 3) niewłaściwego dokumentowania przekazania formularza „Niebieska Karta – A” grupie diagnostyczno-pomocowej;
 - 4) nie nanoszenia daty wpływu na formularzu „Niebieskie Karty – A” oraz na innych dokumentach wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Zespół Interdyscyplinarny w Dobrzaniu Wielkim w zakresie:
 - 1) niedostosowania Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;

- 2) niewłaściwego monitorowania procedury „Niebieskie Karty” realizowanej przez grupy diagnostyczno-pomocowe.
5. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej w zakresie niewłaściwego realizowania działań w ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, które wynikają z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

W związku z stwierdzonymi w wyniku kontroli nieprawidłowościami oraz uchybieniami, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1165)²

zalecam:

- 1) dostosowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej do obowiązujących aktów prawnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz standardów określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030;
- 2) dostosowanie Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów normujących zasady prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”;
- 3) zawiadamianie Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywane są małoletnie dzieci, zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 4) monitorowanie działań związanych z wystąpieniem do Sądu Rodzinnego z wnioskami o wgląd w sytuację małoletnich dzieci wychowywanych w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”;
- 5) zapewnienie udziału pełnoletniej osoby najbliższej małoletnich w trakcie prowadzonych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 6) realizację obowiązku wynikającego z § 16 ust. 1 i 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 7) realizację obowiązków, jakie nakłada na grupę diagnostyczno-pomocową § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;

² Nazwane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „rozporządzeniem w sprawie nadzoru i kontroli”.

- 8) uwzględnianie w indywidualnych planach pomocy dla osób doznających przemocy domowej osób małoletnich, wychowywanych w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”;
- 9) dostosowywanie grupy diagnostyczno – pomocowej do sytuacji i potrzeb rodziny, zgodnie z art. 9a ust. 11, ust. 11c, ust. 11 d i ust. 12b ustawy;
- 10) sporządzanie protokołów z zakończenia procedury „Niebieskie Karty” poprzez zawieranie w nim informacji, które odzwierciedlają działania podejmowane w ramach tej procedury;
- 11) sporządzanie formularza „Niebieska Karta – C” z osobą doznającą przemocy domowej oraz formularza „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 12) zakańczanie procedury „Niebieskie Karty” z właściwej przesłanki, zgodnie z art. 9h ust. 1 ustawy;
- 13) organizowanie posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych z osobą doznającą przemocy domowej w sposób nienaruszający zasady zawartej w § 18 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 14) dokumentowania zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” w sposób zgodny z § 20 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 15) zachowywanie terminu wskazanego w § 10 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, dot. zawiadamiania osoby stosującej przemoc domową o wszczęciu wobec niej, pod jej nieobecność procedury „Niebieskie Karty”;
- 16) nanoszenie daty wpływu na dokumentach wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 17) przyjęcie od członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych pisemnych zobowiązań do zachowania tajemnicy danych osobowych, osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”;
- 18) prawidłowe sporządzaniem oraz przekazywanie pism w ramach prowadzonych działań, tak by nie naruszać ustawy oraz RODO.

Pouczenie

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Stosownie do art. 7 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6 tej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy art. 126-133 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³.

Kontrolowanej jednostce zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli przysługuje prawo do zgłoszenia zastrzeżeń do otrzymanych zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń.

Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

³ (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).